

BEKKİYYE

(البكية)

Şâzeliyye tarikatının**Ömer b. Seyyid****Ahmed el-Bekki et-Tûnîsî'ye**

(ö. 960/1552)

nisbet edilen bir kolu

(bk. ŞÂZELİYYE).

BEKRÎ, Celâl

(bk. CELÂL el-BEKİRİ).

BEKRÎ, Ebû Ubeyd

(bk. EBÛ UBEYD el-BEKİRİ).

BEKRÎ, Ebû'l-Hasan el-Kasasî

(أبو الحسن البكري القصصی)

Ebû'l-Hasan Ahmed b. Abdillâh

b. Muhammed el-Bekrî

(ö. VII/XIII. yüzyılın sonları [?])

**İslâmiyet'in ilk yıllarına dair
hayal mahsulü hikâyeleriyle tanınan
bir müellif.**

Bekrî'nin hayatına dair bilgi bulunmadığı gibi hangi yüzyılda yaşadığı da kesin olarak belli değildir. Zehebî V. (XI.) yüzyılda yaşadığını tahmin etmekte, III. (IX.) yüzyılın ortalarında öldüğünü kaydeden Luvîs Şeyho ise bu bilgiyi hangi kaynaktan aldığını belirtmemektedir. F. Rosenthal onun VII. (XIII.) yüzyılın sonlarına doğru yaşamış bazı müelliflerden nakiller yaptığını söyleyerek bu yüzyılda yaşamış olabileceğini ve ona nisbet edilen eserlerin hepsinin kendisine aidiyetinin de kesin olmadığını ileri sürmektedir. Bekrî'nin "Basralı vâiz" şeklindeki unvanına itibar edilecek olursa muhtemelen Irak'ta yaşadığı söylenebilir. Hz. Peygamber'in hayatını anlatan *Sîretü'n-nebî* adlı eseri hayalî hikâyelerle ve yanlış bilgilerle dolu olduğu için okunması bir fetva ile yasaklanmıştır. Zehebî onu "iftira etmekten ve yalan söylemekten utanmayan, hatta Müseylimetülkezzâb'dan daha yalancı biri" olarak tavsif etmekte, yazdığı şeylerin hiçbir mesnedi bulunmadığını veya anlattığı olaylara pek çok uydurma bilgi ilâve ettiğini söylemektedir.

Bekrî'nin başlıca eserleri şunlardır: 1. *ed-Dürretü'l-mükellele fî fütûhi Mekke'te'l-mübeccele*. Mekke'nin fethini anlatan bu manzume Vâkîdî'nin *Fütûhu's-Şâm* adlı eserinin kenarında birçok defa basılmıştır (Kahire 1278, 1293, 1297, 1300,

1301, 1303, 1304, 1310, 1343). 2. *Fütûhu'l-Yemen. Hikâyetü (Gazvetü) re'si'l-gûl* diye de tanınan bu kitabın birçok basması yapılmıştır (Kahire 1282, 1288, 1297, 1299, 1302, 1305, 1315, 1324; Bombay 1295). 3. *Gazvetü'l-İmâm 'Alî b. Ebî Tâlib ma'a'l-la'in Heddâm b. el-Haccâf*. Bazı kaynaklarda *el-Huşûnü's-seb'a* veya *Gazâtü seb' husûn* adıyla geçen ve asılsız hikâyelerle dolu olan bu kitapta yedi kaleye sahip olan Heddâm b. Haccâf ile Hz. Ali arasında geçen savaşlar anlatılmaktadır (Kahire 1280, 1304, 1307). 4. *Gazvetü'l-ağzâb*. Hz. Ali'nin ve bazı sahâbilerin kahramanlıklarını anlatan eser *Vâkı'atü'l-Hendeğ* adıyla da bilinmektedir (Kahire 1301, 1305). 5. *Bedâ'i'uz-zühûr ve veğâ'i'ud-dühûr*. Hz. Peygamber'in sîreti ile Mısır'a dair asılsız hikâyelerin anlatıldığı kitap *Kışşatü'l-mukaddem 'ale'z-zeybak* ile birlikte yayımlanmıştır (Kahire 1297, 1304). 6. *Kışşatü İslâmi't-Tufeyl b. 'Âmir ed-Devşî* (Kahire 1322). 7. *Fezâ'ilü'n-nuş min Şa'bân*. Eser birçok uydurma hadis ihtiva etmektedir (İskenderiye 1286). 8. *İntikâlü envâri mevîdî'l-Muşâfâ el-muhtâr ve mu'cizâtühû ve meğâzih*. Brockelmann eserin birçok defa basıldığını söylemektedir (bk. *GAL Suppl.*, I, 616). 9. *Sîretü'n-nebî*. Eserin *Siyer-i Nebî Tercümesi* adlı çevirisinin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunmaktadır (Hacı Mahmud Efendi, nr. 4361, 397 varak).

BİBLİYOGRAFYA :

Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ'*, XIX, 36; a.m.f., *Mîzânü'l-i'tidâl*, I, 112; İbn Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, I, 202; *Keşfü'z-zunûn*, I, 195; Serkis, *Mu'cem*, I, 578; Brockelmann, *GAL*, I, 445; *Suppl.*, I, 616; Ziriklî, *el-A'lâm*, I, 148-149; F. Rosenthal, "al-Bakrî", *El'* (İng.), I, 964-965.

DİA

BEKRÎ, Ebû'l-Hasan es-Siddîki

(أبو الحسن البكري الصديقي)

Ebû'l-Hasan Tâcü'l-ârifin

Muhammed b. Muhammed

b. Abdurrahmân es-Siddîki

(ö. 952/1545)

**Mısırlı mutasavvif-şair,
tefsir, hadis ve fıkıh âlimi.**

898'de (1493) Kahire'de doğdu. Soyu Hz. Ebû Bekir'e ulaşan Bekrî ailesine mensuptur. Mısır'ın tanınmış fakih ve kadılarından Celâl el-Bekrî diye meşhur Ebû'l-Bekâ Muhammed b. Abdurrahman'ın oğlu ve Şâzeliyye tarikatının Bekriyye kolunun kurucusu Ebû'l-Mekârim el-Bekrî'nin babasıdır.

Bekrî küçük yaşta kadı Zekeriyâ el-Ensârî ve Bûrhân b. Ebû's-Şerîf gibi Mısır'ın en ünlü bilginlerinden ders almaya başladı. Daha sonra tasavvufî sohbetlerine katıldığı Abdülkâdir ed-Deştûfî'nin tavsiyesiyle, 917'de (1511) Suriye'den Kahire'ye gelen Kâdirî şeyhi Râdiyüddin el-Gazzî'ye intisap etti. Şeyhinin bir süre sonra Suriye'ye dönmesi üzerine Kahire'de onun halifesi oldu. Genç yaşta Mısır, Hicaz, Suriye ve Kuzey Afrika ülkelerinde çağının en meşhur mutasavvıfı haline gelen Ebû'l-Hasan el-Bekrî Kahire'de vefat etti ve İmam Şafîi'nin kabrine yakın bir yerde toprağa verildi.

Eserleri. Bekrî'nin eserlerinden sadece *Teshîlû's-sebil fî fehmi me'âni't-tenzîl*'in zamanımıza ulaştığı bilinmektedir. Daha çok *et-Tefsîrül-Bekrî* diye bilinen eserin Hacı Selim Ağa Kütüphanesi'nde bir nüshası vardır (nr. 73). Gazzî ve İbnü'l-İmâd gibi Ebû'l-Hasan el-Bekrî'ye yakın zamanda yaşamış olan müellifler onun *Şerhu'l-Minhâc*, *Şerhu'l-'Ubâb*, *Şerhu'r-Ravz* gibi eserlerini kaydedenler. Bu kaynaklarda Bekrî'nin tasavvuf konusundaki 5000 beyti yanlış anlaşılmasından endişelendiği için imha ettiği de zikredilir. Ayrıca *Hizbü'l-feth* adıyla anılan bir *hizb**i de (Harîrîzâde, I, vr. 136^b) mevcuttur. Brockelmann'ın kaydettiği (*GAL*, II, 438) eserlerin ona aidiyeti ise kesin değildir.

BİBLİYOGRAFYA :

Gazzî, *el-Kevâkibü's-sâ'ire*, II, 194-197; Abdülkâdir el-Ayderûsî, *en-Nürü's-sâfir*, s. 414; İbnü'l-İmâd, *Şezerât*, VIII, 292-293; Harîrîzâde, *Tibyân*, I, vr. 131^b vd., 136^b; *Hediyetü'l-ârifîn*, I, 744; Ali Paşa Mübârek, *el-Hıta'tü't-Tevfikıyye*, Bulak 1306, III, 430-431; Brockelmann, *GAL*, II, 438; *Suppl.*, I, 122; II, 461; Nebhânî, *Kerâmâtü'l-evliyâ'*, I, 181-183; Ziriklî, *el-A'lâm*, VII, 285; Kehhâle, *Mu'cemü'l-mü'ellifîn*, VII, 208; *el-Kâmûsü'l-İslâmî*, I, 344.

İRFAN GÜNDÜZ

BEKRÎ, Ebû'l-Mekârim

(أبوالمكارم البكري)

Ebû'l-Mekârim Şemsüddîn Muhammed

b. Ebî'l-Hasan Muhammed el-Bekrî

(ö. 994/1586)

**Şâzeliyye tarikatı Vefâiyye kolunun
Bekriyye şubesinin kurucusu
Mısırlı mutasavvıf.**

930'da (1523) Kahire'de doğdu. Eb-yazû'l-vech, el-Kutbü'l-Bekrî, el-Bekriyyü'l-kebir, Sîdî Muhammed el-Bekrî gibi unvanlarla tanınır. Ebû'l-Hasan el-Bek-